

02/06

Finanční prostředky státního rozpočtu určené na pořízení a technickou obnovu sídel krajů

Kontrola byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2002 pod číslem 02/06. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Josef Pohl.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda okresní úřady, hlavní město Praha a statutární město Ostrava použily finanční prostředky ze státního rozpočtu na výstavbu sídel krajů účelně a hospodárně.

Kontrolu provedly v období od února do října 2002 skupiny kontrolujících NKÚ z odboru životního prostředí a zemědělství a z územních odborů střední Čechy, severovýchodní Čechy, střední Morava a severní Morava.

Kontrolovaným obdobím byly roky 1999 až 2002.

Kontrolovanými osobami byly:

- A. Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“);
- B. Ministerstvo financí (dále jen „MF“);
- C. Okresní úřad Praha-západ, Okresní úřad Liberec, Okresní úřad Olomouc, Okresní úřad Zlín, hlavní město Praha, statutární město Ostrava.

Námítky proti kontrolním protokolům podaly čtyři kontrolované osoby, námítky byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. Odvolání proti rozhodnutím o námítkách podaly MV a MF. Odvolání byla vypořádána usneseními Kolegia NKÚ.

K o l e g i u m NKÚ na svém XIX. zasedání, konaném dne 2. prosince 2002,

s c h v á l i l o usnesením č. 11/XIX/2002
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I

Úvod

V souvislosti s novým územněsamosprávním členěním České republiky, založeném ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávních celků a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, a s tím spojenou reformou veřejné správy, prověřoval NKÚ v průběhu let 2001 až 2002 hospodaření s prostředky státního rozpočtu (dále jen „SR“) určenými na výstavbu, modernizaci a rekonstrukci nově vznikajících sídel vyšších územních samosprávních celků (dále jen „VÚSC“). V roce 2001 proběhla kontrola NKÚ č. 01/08 „Finanční prostředky státního rozpočtu určené

na pořízení a technickou obnovu sídel a počáteční provoz vyšších územních samosprávních celků“), která byla zaměřena na čerpání finančních prostředků SR při zřizování sídel osmi ze čtrnácti vzniklých krajů (Jihočeského, Ústeckého, Karlovarského, Plzeňského, Pardubického, Královéhradeckého, Jihomoravského a Vysočina).

V roce 2002 bylo v rámci navazující kontrolní akce č. 02/06 kontrole podrobeno hospodaření s finančními prostředky SR vyčleněnými na zřízení sídel ostatních šesti krajů, a to Středočeského, Libereckého, Olomouckého, Zlínského, Moravskoslezského a kraje Hlavní město Praha.

Právní rámec reformy veřejné správy (dále jen „RVS“) byl tvořen ústavními a ostatními zákony a doplněn usneseními vlády, která řešila věcné a finanční otázky spojené s realizací reformy, vymezovala postavení a působnost zúčastněných orgánů státní správy.

Nové členění a územní uspořádání státu v souvislosti se vznikem VÚSC bylo zavedeno ústavním zákonem č. 347/1997 Sb. Vlastní působnost, postavení a složení krajských orgánů byly vymezeny zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), a zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Činnost okresních úřadů (dále jen „OkÚ“) v přechodném období do jejich zrušení upravil zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech.

V souladu s ústavním zákonem č. 347/1997 Sb. uložila vláda ČR usnesením ze dne 23. března 1998 č. 202 všem zainteresovaným subjektům připravit RVS. V roce 1999 bylo rozhodnuto o dvou etapách RVS, a to zřízení sídel a zahájení činnosti VÚSC k 1. lednu 2001 a následně zrušení OkÚ k 31. prosinci 2002 s tím, že v období let 2001 až 2002 budou nové krajské orgány působit společně s OkÚ.

K zajištění RVS přijala vláda ČR usnesení ze dne 26. května 1999 č. 511 (dále jen „usnesení vlády č. 511“), kterým pověřila MV zajištěním plnění úlohy ústředního orgánu pro RVS a koordinováním plnění úkolů státní správy při její realizaci. Vláda tímto usnesením rovněž uložila přednostům OkÚ a primátorům příslušných měst zajistit ve spolupráci s MV výběr objektů vhodných pro umístění sídel VÚSC, jejich uvolnění, rekonstrukci, případně výstavbu tak, aby k datu 1. ledna 2001 zahájily nově vzniklé krajské orgány svoji činnost. Usnesením vlády č. 511 bylo tak svěřeno OkÚ a příslušným městům plnění funkce investora při pořizování a technické obnově sídel VÚSC.

Použití a hospodaření s finančními prostředky určenými na pořízení a technickou obnovu sídel krajů bylo v kontrolovaném období upraveno zejména zákonem č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými

*) Kontrolní závěr byl zveřejněn ve Věstníku NKÚ v částce 4/2001.

mi prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), a na jeho podkladě MF vydanými zásadami dotační politiky, tj. „Zásady pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu určených na pořizování, technická zhodnocení, opravy a udržování investičního majetku“, čj. 113/43 850/1998 (dále jen „Zásady 1998“), které byly s účinností od 1. dubna 2000 nahrazeny „Zásadami pro financování programů z prostředků státního rozpočtu, fondů Evropské unie, fondů NATO a úvěrů se státní zárukou“, vydanými rovněž MF pod čj. 113/5 095/2000 (dále jen „Zásady 2000“). Podmínky pro použití a hospodaření s prostředky SR byly od 1. ledna 2001 nově upraveny zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a vyhláškou č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, která jako obecně závazný právní předpis nahradila od 6. února 2001 výše uvedené zásady dotační politiky.

Kontrola NKÚ byla podrobena činnost MV, MF, OkÚ a příslušných měst při uvolňování finančních prostředků SR vyčleněných na pořízení a technickou obnovu sídel krajů a hospodaření s nimi.

Na MV jako ústředním orgánu pro RVS, správci rozpočtové kapitoly 314 – Ministerstvo vnitra a správci investičního programu č. 314 040 – Reforma veřejné správy byla kontrola zaměřena na zajišťování a dodržování podmínek stanovených platnými předpisy pro programové financování a řízení investic, na projektové a investorské zabezpečení a dodržování povinností spojených s přípravou a realizací kontrolovaných šesti investičních akcí. Kontrolně ověřován byl rozsah a účinnost MV stanovených kritérií, standardů a pokynů v celém procesu pořizování a obnovy sídel krajů se zaměřením na vytvoření předpokladů pro zajištění účelnosti, efektivnosti a hospodárnosti vynakládaných prostředků SR, včetně posouzení účinnosti kontrolního systému MV.

U MF byla kontrola zaměřena na dodržování podmínek a postupů stanovených obecně závaznými a resortními předpisy pro uvolňování a použití finančních prostředků SR určených na pořízení a technickou obnovu sídel VÚSC. Posuzována byla součinnost MF a MV při naplňování podmínek programového financování.

U OkÚ a měst byla kontrola zaměřena na plnění funkce investora a účastníka programu evid. č. 314 040 vyplývající z usnesení vlády č. 511, zásad dotační politiky, zákonů o rozpočtových pravidlech republiky a dalších předpisů a pokynů. Kontrola bylo podrobena dodržování právních předpisů při čerpání finančních prostředků SR, zadávání veřejných zakázek, oblast smluvního zabezpečení realizovaných investičních akcí a účelnost a hospodárnost vynaložených nákladů.

Finanční prostředky SR určené na pořízení a technickou obnovu sídel všech 14 krajů byly v letech 1999 až 2001 čerpány v celkové výši 2 789 356 tis. Kč. Financování vlastních rekonstrukcí objektů pro sídla krajů probíhalo formou individuálně posuzovaných výdajů SR.

V roce 1999 byly čerpány pouze systémově určené výdaje SR na projektovou přípravu a zpracování projektové dokumentace (dále jen „PD“) ve výši cca 250 000 tis. Kč.

V roce 2000 byly finanční prostředky na zřízení krajských sídel vyčleněny v rozpočtové kapitole Všeobecná pokladni správa (dále jen „VPS“) a ve výši 1 692 598 tis. Kč převedeny do kapitoly Ministerstvo vnitra. Vyčerpáno bylo 1 093 967 tis. Kč. Nedočerpané finanční prostředky ve výši 598 631 tis. Kč byly v závěru roku 2000 převedeny na účet státních finančních aktiv, aby mohly být použity ke stejným účelům v roce 2001. Program RVS nebyl pro rok 2000 zákonem o státním rozpočtu schválen.

Zákonem o státním rozpočtu na rok 2001 bylo na program evid. č. 314 040 vyčleněno celkem 281 730 tis. Kč. Na realizaci podprogramu 314 041 – Zabezpečení krajských sídel byly z kapitoly VPS a z kapitoly Operace státních finančních aktiv převedeny do kapitoly Ministerstvo vnitra finanční prostředky ve výši 1 233 400 tis. Kč. Celkem byla v roce 2001 na zabezpečení krajských sídel určena částka 1 515 130 tis. Kč a vyčerpána byla ve výši 1 445 548,8 tis. Kč.

Pro rok 2002 bylo zákonem o státním rozpočtu vyčleněno na dostavbu krajských sídel celkem 292 000 tis. Kč. Rozpočtovým opatřením MF ze dne 28. března 2002 byly do kapitoly Ministerstvo vnitra uvolněny finanční prostředky v souvislosti s dokončením rekonstrukce sídel VÚSC ve výši 100 650 tis. Kč.

Celkový objem kontrolovaných finančních prostředků v rámci kontrolní akce č. 02/06 činil cca 899 032 tis. Kč.

II.

Kontrolou zjištěné nedostatky v činnosti ústředních orgánů

A. MV jako ústřední orgán pro RVS, správce rozpočtové kapitoly a správce investičního programu evid. č. 314 040 porušilo v procesu zřizování sídel VÚSC základní principy programového financování a řízení investic a povinnosti uložené usnesením vlády č. 511:

1. Pořizování a financování sídel VÚSC probíhalo bez MV řádně zpracované a MF schválené dokumentace investičního programu evid. č. 314 040.

MV bylo uloženo Zásadami 1998 i Zásadami 2000 a následně vyhláškou č. 40/2001 Sb. zpracovat dokumentaci programu RVS, obsahující zejména bilanci finančních potřeb, věcné vymezení cílů, kterých má být realizací programu dosaženo, jejich technicko-ekonomické zdůvodnění a výši účasti SR na financování programu.

MV tento výchozí dokument programového financování nezpracovalo v rozsahu stanoveném platnými před-

pisí. Tím na samém počátku procesu pořizování a technické obnovy sídel krajů nevymezilo věcné, časové a finanční podmínky nezbytné pro účelné a hospodárné vynaložení finančních prostředků SR určených na zřízení sídel VÚSC. Z uvedených důvodů MF dokumentaci kontrolovaného investičního programu neschválilo.

2. MV nestanovilo jednoznačná kritéria a podmínky pro výběr a pořízení objektů sídel VÚSC.

Rozhodování o vhodnosti výběru objektů pro krajská sídla podstatnou měrou nepříznivě ovlivnil fakt, že v době výběru budov nebyla přijata potřebná zákonná úprava vymezující okruh působnosti, složení a pravomoci krajských orgánů a s tím spojené požadavky na personální zajištění. Byly stanoveny pouze předběžné počty pracovníků VÚSC.

MV v roce 1997 vyzvalo dopisem přednosty OkÚ a primátory příslušných měst k vytipování vhodných objektů pro budoucí sídla krajů s tím, že na MV budou zasílány podklady pro výpočet nákladů ke zřízení a vybavení sídel. První konkrétní kroky směřující k vytipování vhodných objektů začalo MV uskutečňovat teprve v březnu 1999 s tím, že do konce měsíce dubna 1999 bude definitivně rozhodnuto o objektech vhodných k umístění sídel VÚSC.

K zajištění obnovy sídel krajů vydalo MV v letech 1999 až 2000 koncepční a metodické dokumenty týkající se zejména zadávání veřejných zakázek, standardů vybavení sídel, řešení slaboproudých rozvodů a podmínek čerpání finančních prostředků. V žádném z těchto dokumentů však MV nestanovilo kvalitativní ani kvantitativní ukazatele, kterými se pověřené OkÚ a města měly při výběru objektů řídit. Jednotlivé objekty byly OkÚ a městy vybírány, aniž byly známy údaje o struktuře a složení krajských orgánů a o počtu jejich pracovníků. Ze strany MV nebyly stanoveny ani finanční limity jako jeden z nejdůležitějších faktorů pro posuzování variantních řešení a podkladů pro vlastní rozhodnutí o umístění sídel. Nedostatkem těchto dokumentů byla rovněž skutečnost, že nebyly v převážné většině pro investory závazné a měly pouze doporučující charakter.

Vzhledem ke skutečnosti, že MV dostatečně nestanovilo rozhodující věcné, technické ani finanční parametry přímo ovlivňující výběr vhodných budov pro umístění sídel VÚSC, byly pověřenými subjekty vybrány a MV schváleny objekty, které jsou plochou kanceláří nedostatečné, nebo naopak byly zrekonstruovány kancelářské plochy o nadbytečné výměře. V některých případech nebyly vyjasněny majetkoprávní vztahy k pozemkům či budovám, nebyl zajištěn odpovídající počet parkovacích míst pro návštěvníky úřadů, nebo dokonce parkování nebylo zajištěno vůbec.

Při zajišťování sídla pro kraj Hlavní město Praha došlo k nestandardní situaci, neboť do ukončení kontroly NKÚ nebylo přijato ucelené koncepční řešení umístění sídla jak ze strany MV, tak i samotného investora,

tj. hlavního města Prahy. Důvodem pro tuto skutečnost byly neustálé změny v rozhodování orgánů hlavního města Prahy o výběru nevhodnějšího objektu, ale i fakt, že až do března 2001 nebyla vyjasněna možnost užití dotace na rekonstrukci budov, které nebyly ve vlastnictví státu, nýbrž v majetku hlavního města Prahy jako obce i kraje současně.

3. MV nezpracovalo, resp. nezajistilo zpracování investičních záměrů (dále jen „IZ“) v rozsahu stanoveném platnými předpisy, a přípravná předprojektová dokumentace k zajištění sídel VÚSC tak nespĺnila svůj cíl. V důsledku chybně zpracované přípravné předprojektové dokumentace u kontrolovaných 6 staveb a porušení platných právních předpisů došlo k prodlužování termínů dokončování staveb a nárůstu investičních nákladů.

V září 1999 vyhotovilo MV za účelem zřízení všech 14 sídel VÚSC dokumenty označené jako „Investiční záměr pro kraj ...“. Tyto IZ zpracované na základě neúplných a orientačních údajů byly dle informace MV určeny jako metodický návod pro zpracování IZ jednotlivými investory. Kontrolou bylo však prokázáno, že MV nevyžadovalo od přímých investorů zpracování IZ.

Kontrolou bylo rovněž zjištěno, že MV zpracované IZ neodpovídaly obsahu a rozsahu stanoveném Zásadami 1998. V příloze č. 4 odst. 2 Zásad 1998 je jednoznačně stanoven rozsah a účel zpracování IZ: „*Investiční záměr stavby věcně a funkčně vymezuje a zdůvodňuje stavbu a její umístění, stanoví požadavky na její technickou, ekonomickou, architektonickou a výtvarnou úroveň, vymezuje časový průběh přípravy a realizace výstavby ...*“. Zásady 1998 obsahují další požadavky na zpracování IZ, např. stanovení územně-technických podmínek pro přípravu území včetně napojení na rozvodné a komunikační sítě, na dopravní infrastrukturu atd.

Přesto, že IZ nestanovily základní věcné a funkční požadavky na jednotlivé stavby a neobsahovaly bilanci věcných potřeb a finančních zdrojů, staly se základním dokumentem pro vstupní hodnoty investičního programu.

Z takto nedostatečně a chybně zpracovaných IZ nemohlo MV kvalifikovaně rozhodnout o rozsahu a náročnosti stavebních akcí (a z nich vyplývajících požadavků na finanční prostředky ze SR) ani zabezpečit jejich hospodárné a účelné využití. Nemohlo objektivně určit časový ani finanční průběh přípravy a realizace jednotlivých akcí. Přípravná předprojektová dokumentace jako základní nástroj následného uskutečnění realizačních prací a výchozí podklad pro zabezpečení efektivního využití finančních prostředků ze SR tak v tomto směru nespĺnila svůj účel.

MV řešilo v roce 2002 absenci IZ od přímých investorů požadavkem na jejich dodatečné vypracování. IZ jsou investory zajišťovány v době, kdy jsou stavby sídel VÚSC ve většině případů zkolaudovány a u některých jsou vypracována závěrečná vyhodnocení staveb.

MV výše uvedeným postupem porušilo základní principy programového řízení investic a způsobilo, že investiční záměry jako jeden z hlavních a prvotních kroků přípravy byly zpracovávány v době, kdy většina budov krajských sídel je dokončena, zkolaudována a využívána ke stanoveným účelům a údaje v těchto investičních záměrech tak vychází ze skutečných nákladů již realizovaných staveb.

4. MV nedodrželo základní podmínky účasti SR na financování akcí.

- a) V důsledku nezpracování IZ v rozsahu stanoveném platnými předpisy nesplnilo MV podmínky pro registraci akcí v Informačním systému MF (dále jen „ISFRIM“, resp. „ISPROFIN“). Registrace akcí jako předpoklad pro následné uskutečnění a financování přípravných a realizačních prací musí být u staveb financovaných formou individuálně posuzovaných výdajů SR potvrzena MF.

Ze šesti akcí podrobených kontrole vydalo MF souhlas s registrací v ISFRIM pouze u jedné z nich, a to u „Sídla Krajského úřadu pro kraj hl. m. Prahy – rekonstrukce budov magistrátu“. U ostatních akcí MF souhlas s registrací akcí nevydalo.

MV chybným postupem při plnění podmínek registrace akcí nedodrželo povinnosti vyplývající z ustanovení čl. 4 odst. 2 Zásad 1998 a z ustanovení § 5 odst. 4 vyhlášky č. 40/2001 Sb., která mj. stanoví:

„Akce uvedené v odst. 1) a 1b) lze v ISFRIM registrovat pouze za podmínky, že správce programu kladně posoudí investiční záměr vypracovaný v rozsahu uvedeném v příloze č. 4, nebo žádost o poskytnutí dotace ze státního rozpočtu, jejíž obsah a kritéria hodnocení musí být stanovena ve schválené dokumentaci programu. U staveb financovaných formou individuální dotace musí být souhlas potvrzen ministerstvem financí ...“
„Akce financované formou individuálně posuzovaných výdajů registruje správce programu ... po předchozím souhlasu ministerstva.“

- b) MV vydalo u staveb sídel Libereckého a Zlínského kraje souhlas se zadáním stavebních děl, tj. se zadáním veřejné zakázky na výběr projektanta a zhotovitele staveb a následným uzavřením smluv o dílo (dále jen „SOD“) na jejich provedení, přesto, že tento postup nebyl ve smyslu Zásad 1998 a Zásad 2000 potvrzen MF.

MF potvrdilo souhlas se zadáním stavebních děl pouze u staveb sídel Středočeského, Olomouckého a Moravskoslezského kraje.

MV uvedeným postupem při vydávání souhlasu se zadáním stavebních děl nedodrželo povinnosti vyplývající z ustanovení čl. 5 odst. 5 Zásad 1998 a čl. 8 odst. 3 písm. a) Zásad 2000, která mj. stanoví:

„U akcí financovaných formou individuální dotace může správce programu vydat souhlas se zadáním stavebních děl podle odst. 2), pouze se souhlasem ministerstva financí.“

„Správce programu je povinen vyžádat u registrovaných projektů financovaných formou individuálně posuzovaných výdajů státního rozpočtu, v termínech uvedených v článku 6, odstavci 2), předchozí souhlas ministerstva

- a) se zadáním realizace projektu podle článku 7, odstavce 2), ...“

MV následně vydalo Rozhodnutí o účelovém určení prostředků SR (dále jen „Rozhodnutí“) přesto, že MF nepotvrdilo souhlas s registrací kontrolovaných akcí s výjimkou sídla pro kraj Hlavní město Praha a se zadáním stavebních děl u staveb sídel Libereckého a Zlínského kraje.

5. Chybná a nedostatečná činnost MV ve fázi předprojektové a projektové přípravy akcí se negativně projevila dodatečnými a technicky neodůvodněnými požadavky investorů na navýšování finančních prostředků nejen v průběhu realizace staveb, ale i po jejich dokončení.

MV tak poskytlo v rozporu s právními předpisy a v důsledku neopodstatněného navýšování finančních prostředků částku 113 350 tis. Kč.

Hlavními příčinami dodatečných a v mnohých případech neodůvodněných požadavků investorů na navýšování finančních prostředků SR byla zejména nedostatečná předprojektová a přípravná dokumentace zajišťovaná správcem programu, absence kontroly MV u příjmů investorů staveb, která by poukázala na nedostatky a umožnila jejich včasné odstranění, a v neposlední řadě také legislativně nevyjasněná činnost krajských orgánů. V důsledku toho docházelo k chybné časové i věcné koordinaci při pořizování a technické obnově sídel krajů a z toho plynoucím změnám, vícepracím, nárokům na nadstandardní vybavení prostor, které ve svém souhrnu byly příčinou značného navýšování finančních prostředků a posunů termínu dokončení jednotlivých staveb.

MV požadavky na zvýšení finančních potřeb schvalovalo a vydávalo změny Rozhodnutí, přestože byly ve většině případů ze strany investorů nárokovány dodatečně, bez řádného odůvodnění a opodstatnění. Kontrolou byly zjištěny případy použití finančních prostředků i na úhradu prací a dodávek, které se zřízením sídel nesusouvisely, nebo financování majetku jiných právnických osob.

MV tímto postupem porušilo ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, které mj. stanoví:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby ... plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejehospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat

jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb ..., a to v mezích závazných ukazatelů a v souladu s věcným plněním.“

V důsledku chybně zpracované přípravné dokumentace a koncepčně nedořešených souvislostí a nevyjasněných majetkoprávních vztahů při pořizování objektů sídel VÚSC byly ze strany investorů nárokovány další finanční prostředky na druhé etapy již dokončených staveb. V mnohých případech se jedná o následné zabezpečení závazných parametrů staveb, které nebyly dodrženy, přestože do požadovaných objemů finančních prostředků na zajištění sídel VÚSC byly zahrnuty a převážně i proinvestovány. V největší míře šlo o nedodržení umístění stanoveného počtu pracovníků a parkovacích míst.

6. MV postupovalo chybně při zajišťování sídla VÚSC pro Liberecký kraj.

Pro umístění sídla VÚSC pro kraj Liberecký byl OkÚ vybrán a MV schválen objekt administrativní budovy bývalého Státního výzkumného ústavu textilního, s. p. (dále jen „SVÚT“). Jednalo se o budovu ve vlastnictví ČR, ke které měl právo hospodaření do ledna 1997 OkÚ Liberec. Smlouvou o převodu práva hospodaření ze dne 22. ledna 1997 převedl právo hospodaření na jím zřízenou příspěvkovou organizaci „Správa státního majetku Liberec“ (dále jen „Správa Liberec“). OkÚ Liberec tím pozbyl již v roce 1997 právo hospodaření k budově navrhované v roce 1999 jako sídlo VÚSC. Ačkoliv byla MV v době schvalování vhodných objektů pro sídla krajů tato skutečnost známa, rozhodlo o výběru této budovy a její následné rekonstrukci za účelem umístění krajských orgánů.

Přestože usnesení vlády č. 511 jednoznačně pověřilo OkÚ výkonem funkce investora při zřizování sídel krajských orgánů, OkÚ Liberec neoprávněně převedl tuto funkci na Správu Liberec. Ve všech dokladech zpracovávaných v rámci programového financování a v Rozhodnutích vydaných MV je jako investor uveden OkÚ Liberec. Ten však svěřenou funkci investora nevykonával, neboť celou investiční akci od fáze její přípravy až do jejího ukončení, včetně zadávání veřejných zakázek a smluvního zajištění, zabezpečovala svým jménem Správa Liberec. Finanční prostředky vynaložené na zřízení sídla VÚSC v celkové výši 230 851 tis. Kč hradil OkÚ Liberec na základě dodavatelských faktur vystavených na Správu Liberec, a neměl tak faktickou možnost zasahovat do kontraktačních vztahů se zhotovitelem.

Tento postup OkÚ Liberec vedl k tomu, že jako investor a příjemce dotace ze SR ztratil přímý vliv na průběh rekonstrukce, na dodržování zásad dotační politiky, podmínek čerpání účelově určených výdajů SR a plnění závazných ukazatelů stanovených správcem programu.

MV jako ústřední orgán pro RVS svoji nedůslednou řídicí, metodickou a kontrolní činností umožnilo, že se OkÚ Liberec jako investor a příjemce dotace výše uve-

deným postupem zbavil všech rozhodovacích pravomocí v procesu investiční výstavby.

Objekt pro potřeby sídla Libereckého kraje je plochou kanceláří předimenzován a do doby ukončení kontroly NKÚ byly tyto plochy Správou Liberec komerčně využívány. Pro Liberecký kraj je využíváno pouze 56,3 % zrekonstruovaných kancelářských ploch.

Kontrolou bylo zjištěno, že prostory potřebné ke své činnosti užívá VÚSC na základě nájemní smlouvy, přestože ze SR byly vynaloženy finanční prostředky ve výši 230 851 tis. Kč za účelem zřízení jeho sídla. VÚSC za pronájem kancelářských prostor o výměře 2 660 m², tj. 56,3 % prostor zrekonstruovaných pro jeho činnost, zaplatil ze SR za období od 1. ledna 2001 do 30. června 2002 částku 900 tis. Kč. Ostatní prostory zrekonstruované z prostředků SR Správa Liberec pronajímá na základě nájemních smluv jiným státním i nestátním subjektům. Jedná se o pronájem prostor o výměře 1 994 m², tj. 42,2 % celkových kancelářských ploch. Zbývající kancelářskou plochu využívá ke své činnosti Správa Liberec. Za období od 1. ledna 2001 do 30. června 2002 získala Správa Liberec z pronájmu částku 3 877 tis. Kč.

7. Opožděné a chybné stanovení podmínek pro realizaci slaboproudých rozvodů zásadním a negativním způsobem ovlivnilo průběh rekonstrukcí kontrolovaných staveb sídel krajů a výši vynaložených finančních prostředků. MV v důsledku chybně zpracovaných a vydaných „Standardů informačních technologií a informačních systémů pro krajské úřady, část I. – Slaboproudé rozvody“ (dále jen „Standardy IS“) nevhodně poskytl ze SR částku cca 96 457 tis. Kč.

MV vydalo v průběhu roku 2000 k řešení problematiky slaboproudých rozvodů a s tím související ochranou utajovaných skutečností dva materiály, a to Standardy IS a „Požadavky na projekty a výstavbu budov krajských sídel v oblasti slaboproudých rozvodů“ (dále jen „Požadavky“).

Standardy IS určené MV jako závazný dokument byly vydány v době, kdy již bylo započato s vlastní rekonstrukcí vybraných budov. Obsahovaly věcně neopodstatněné a právně neodůvodněné požadavky na zabezpečení budov VÚSC a ochranu informací na nejvyšší stupeň utajení „Přísně tajné“. V důsledku zásadního nesouhlasu s jejich vydáním a způsobem zpracování ze strany příslušných orgánů (např. Národního bezpečnostního úřadu, bezpečnostního odboru MV a Hasičského záchranného sboru) byly Standardy IS zrušeny a nahrazeny v prosinci 2000 Požadavky, které na rozdíl od Standardů IS měly doporučující charakter a jako nejvyšší stupeň utajení informací a zabezpečení budov VÚSC stanovily stupeň zabezpečení o dva stupně nižší, tedy stupeň „Důvěrné“.

Rozhodnutí MV, kterým byly opožděné a chybně stanoveny závazné podmínky realizace slaboproudých rozvodů a ochrany utajovaných skutečností v režimu nejvyš-

šího stupně utajení, mělo zásadní finanční a termínové dopady na probíhající rekonstrukce krajských sídel.

U rozestavených budov krajských sídel došlo k pozastavení stavebních prací do doby přepracování PD a především k novému výrazně vyššímu ocenění díla a uzavření nových SOD nebo dodatků k nim s nárůstem v některých případech vyšším než 40 % (v případě OkÚ Zlín se jednalo o 95% finanční nárůst) původní smluvní ceny za realizaci díla bez uplatnění Standardů IS. Chybná koncepce slaboproudých rozvodů se tak projevila výrazně v celkových investičních nákladech jednotlivých staveb.

U většiny kontrolovaných sídel VÚSC nebylo možno zastavit aplikaci chybných Standardů IS, a snížit tak finanční dopady na celkové náklady staveb. Kontrolou bylo ověřeno, že dodávka slaboproudých rozvodů byla realizována dle chybně zpracovaných a vydaných Standardů IS u většiny kontrolovaných sídel krajů, s výjimkou sídel krajů Olomouckého a Moravskoslezského, kde stupeň rozestavenosti umožnil zahájené práce zastavit a přikročit alespoň částečně k jejich realizaci dle Požadavků. Z tohoto důvodu jsou některá krajská sídla zabezpečena v oblasti slaboproudých rozvodů na stupeň „Přísně tajné“, vyplývající ze Standardů IS, některá sídla krajů na stupeň „Důvěrné“, vyplývající z Požadavků. Nedůsledná kontrolní činnost MV rovněž umožnila, že při realizaci slaboproudých rozvodů byly prováděny a uhrazeny práce a dodávky nemající se slaboproudými rozvody souvislost.

MV svým chybným a nekonceptním postupem při stanovení podmínek realizace slaboproudých rozvodů porušilo ustanovení § 30 odst. 2 (citace viz část II. bod 5 kontrolního závěru) a ustanovení § 3 odst. 2 písm. d) vyhlášky č. 205/1991 Sb., která mj. stanoví:

„Jako správce kapitoly ústřední orgán ...

d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly...“

8. Nedostatky v kontrolní činnosti MV

MV dostatečně nezajistilo při realizaci programu evid. č. 314 040 provádění kontrol ve smyslu platných předpisů, na základě kterých mohly být zjištěny a včas odstraněny případy nevhodného a neúčelného vynakládání prostředků SR.

MV řádně a v potřebném rozsahu neprověřovalo v průběhu realizace kontrolovaných investičních akcí hospodárnost a efektivnost čerpaných prostředků SR, dodržování závazných ukazatelů stanovených v rozhodnutích o čerpání finančních prostředků, jakož i jím vydaných metodických a jiných pokynů a doporučení. Pouhou účastí na kontrolních dnech jednotlivých staveb nemohly být MV včas zjištěny případy, kdy prostředky státního rozpočtu byly použity v rozporu s účelem nebo byly financovány práce a dodávky, u kterých nebylo věcné plnění prokázáno.

MV jako správce programu a ústřední orgán pro RVS při plnění úkolů, podmínek a povinností uložených usnesením vlády č. 511 týkajících se pořízení a technické obnovy sídel VÚSC porušilo postupem uvedeným v části II bodech 1 až 8 tohoto kontrolního závěru ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., které mj. stanoví:

„Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmínek stanovených zásadami dotační politiky. Mohou být použity jen na určené účely ...“

a ustanovení § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., které mj. stanoví:

„Organizační složka je povinna dbát, aby ... plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem. Prostředky, kterými disponuje, může používat na krytí nezbytných potřeb a na opatření zakládající se na právních předpisech ...“

V důsledku nekonceptní, chybné a nedůsledné činnosti MV při pořizování a technické obnovy sídel VÚSC podrobených této kontrole bylo vynaloženo chybně a v rozporu s právními předpisy cca 209 807 tis. Kč, tj. cca 23,3 % celkového kontrolovaného objemu 899 032 tis. Kč.

B. MF uvolňovalo v letech 1999 až 2002 finanční prostředky SR určené na pořízení a technickou obnovu sídel VÚSC přesto, že MV nesplnilo základní povinnosti stanovené platnými předpisy pro účast centrálních zdrojů na financování investičních akcí. V roce 2000 MF umožnilo financování investičního programu, který nebyl zákonem o státním rozpočtu na rok 2000 schválen. Jde především o:

1. Nedodržení podmínek pro účast finančních prostředků SR

MF důsledně nevyžadovalo, aby ze strany MV byl dodržován při pořizování a technické obnově sídel VÚSC postup stanovený MF v zásadách dotační politiky a vyhlášce č. 40/2001 Sb., tj. předložit v rozsahu stanoveném těmito předpisy dokumentaci investičního programu ke schválení MF, splnit podmínky pro registraci akcí v ISFRIM, resp. ISPROFIN jako základní předpoklad pro následné uskutečnění přípravných a realizačních prací a výběr zhotovitelů PD a zhotovitelů staveb provádět přímými investory se souhlasem MF.

Přesto, že MF neschválilo dokumentaci investičního programu, nevydalo souhlas s registrací akcí v ISFRIM, resp. ISPROFIN a se zadáním stavebních děl jednotlivými investory, potvrdilo dne 28. dubna 2000 Rozhodnutí vydaná MV, a tím umožnilo čerpání prostředků SR bez předchozího zabezpečení podmínek k jejich účelnému a hospodárnému vynakládání.

2. Porušení zákona o státním rozpočtu na rok 2000

MF uvolňovalo v roce 2000 finanční prostředky SR na financování programu, který nebyl zákonem č. 58/2000 Sb.,

o státním rozpočtu České republiky na rok 2000, zahrnut ve smyslu jeho ustanovení § 1 odst. 7 do taxativního výčtu výdajů SR obsaženého v příloze č. 7. Výdaje na program RVS byly vyčleněny až ve státním rozpočtu na rok 2001, schváleném zákonem č. 491/2000 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2001.

MF uvedeným postupem porušilo zákon č. 58/2000 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2000, neboť potvrdilo souhlas s vydáním **Rozhodnutí na financování programu Reforma veřejné správy**, který nebyl tímto zákonem schválen.

3. Vydání „Metodického pokynu k financování reprodukce majetku v roce 2002“ (dále jen „Metodický pokyn“)

Dne 28. ledna 2002 vydalo MF pod čj. 113/1.991/2002 Metodický pokyn, jehož předmětem bylo zabezpečení jednotného postupu správců programů reprodukce majetku v roce 2002. V části III bod 1 Metodického pokynu MF mj. stanovilo: „*Ukončení těch programů evidovaných v databázi ISPROFIN ke dni 31. 12. 2001, u kterých nebude vypracována a ministerstvu předložena dokumentace s tím, že bude provedeno podle následujících zásad:*

- a) *v programech budou v roce 2002 registrovány pouze akce, jejichž financování bude ukončeno do 31. 12. 2002,*
- b) *programy budou ukončeny k termínu závěrečného vyhodnocení té akce, která má pro tento termín plánován nejvzdálenější horizont.“*

Dokumentace předmětného investičního programu a podprogramu Zabezpečení krajských sídel nebyla MF do doby vydání Metodického pokynu schválena.

MF popřelo vydáním Metodického pokynu základní principy programového financování dlouhodobého majetku, nerespektovalo zákon č. 218/2000 Sb. a vyhlášku č. 40/2001 Sb. tím, že od povinnosti MV zpracovat dokumentaci programu ustoupilo. Tím nedošlo současně ke stanovení závazných podmínek pro vyhodnocení efektivnosti investičního programu jako celku.

III

Kontrolou zjištěné nedostatky v činnosti přímých investorů

C. U přímých investorů, tj. u okresních úřadů Praha-západ, Liberec, Olomouc, Zlín, hlavního města Prahy a statutárního města Ostrava, byla kontrolou zjištěna porušení právních předpisů zejména v oblasti hospodaření s prostředky SR, zadávání veřejných zakázek a při zajišťování smluvního zabezpečení jednotlivých investičních akcí.

1. Okresní úřad Praha-západ

Byl investorem rekonstrukce objektu určeného pro sídlo Středočeského kraje, Zborovská 11, Praha 5, který

byl majetkem ve vlastnictví státu. K 30. 6. 2002 bylo na jeho rekonstrukci proinvestováno celkem **185 365 tis. Kč**. Kontrolou byly zjištěny v činnosti OkÚ zejména následující nedostatky:

- nedodržel podmínky Rozhodnutí, kterými byly finanční prostředky v roce 2000 určeny k zajištění inženýrské činnosti a projektové dokumentace, a použil 1 368 tis. Kč na úhradu rekonstrukce trafostanice;
- prostředky individuální investiční dotace určené na úhradu nákladů stavebních a technologických dodávek použil na proplacení dodávky realizačního projektu interiéru zasedacího sálu (ve výši 484 tis. Kč) a na nákup nábytku, koberců a dalšího vnitřního vybavení (ve výši 5 995 tis. Kč).

2. Okresní úřad Liberec

Objektem určeným pro sídlo Libereckého kraje se stala budova bývalého SVÚT. Rekonstrukcí tohoto objektu ve výši nákladů **230 851 tis. Kč** bylo zřízeno sídlo Libereckého kraje. Kontrolou byly zjištěny systémové nedostatky, které jsou podrobně uvedeny v části II bod 6 tohoto kontrolního závěru.

Dále byly shledány v činnosti OkÚ následující nedostatky:

- nepostupoval v souladu s ustanoveními čl. 2 odst. 4 a čl. 4 odst. 5 a 2 Zásad 1998, neboť v rámci přípravy investiční akce nevypracoval a k posouzení správci programu nepředložil IZ;
- nepostupoval v souladu s ustanoveními čl. 4 odst. 5, 6 a 7 Zásad 1998, neboť nepředložil pro registraci stavby správci programu vstupní údaje v předepsaném rozsahu na příslušných formulářích stanovených MF;
- porušil ustanovení čl. 5 odst. 2 Zásad 1998 tím, že zadání realizace akce uskutečnil bez souhlasu správce programu.

3. Okresní úřad Olomouc

Byl investorem rekonstrukce objektu Železniční polikliniky čp. 1056 určeného pro sídlo VÚSC Olomouckého kraje, Jeremenkova 40a, Olomouc, k jehož části měl právo hospodaření. Celková výše čerpaných finančních prostředků státního rozpočtu na rekonstrukci sídla kraje činila **199 028 tis. Kč**. Kontrolou byly shledány zejména následující nedostatky:

- nepostupoval v souladu s ustanoveními čl. 4 odst. 2, 5 a 7 Zásad 1998, neboť v rámci přípravy investiční akce nevypracoval a k posouzení správci programu nepředložil investiční záměr;
- porušil ustanovení čl. 5 odst. 1 Zásad 1998 tím, že zadání vypracování projektové dokumentace uskutečnil bez registrace investiční akce;
- porušil ustanovení § 2h odst. 1 a 3 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění zákona č. 28/2000 Sb., tím, že pro vyhlášení obchodní veřejné soutěže poskytl uchazečům zadávací dokumentaci pro zpracování nabídek, která nevymezila množství a druh

- požadovaných prací a dodávek jednoznačně a nespecifikovala stavbu komplexně;
- porušil ustanovení § 3 odst. 1 a 4 zákona č. 199/1994 Sb., ve znění zákona č. 28/2000 Sb., tím, že část stavebních dodávek v objemu 1 120 tis. Kč nezahrnul do předmětu vyhlášené obchodní veřejné soutěže, a nezajistil tak výběr nejvhodnější cenové nabídky. Na uvedené práce a dodávky neprovedl výběrové řízení, přestože se jednalo o dodávky, které byly předmětem veřejné zakázky;
 - porušil ustanovení § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. tím, že nepostupoval v souladu se zněním uzavřené SOD na dodávku stavebních prací: netrval na dodržování smluvních vztahů při úhradě prací a víceprací; neuplatnil vůči zhotoviteli penále za nedodržení termínu předání díla nejméně ve výši 24 028 tis. Kč; uhradil dodávky bez doložení věcného plnění ve výši 23 411 tis. Kč; neuplatnil vůči zhotoviteli zádržné ve výši 5 % z ceny díla, tj. 9 095 tis. Kč; plně financoval vyvolané investice na majetku jiných právnických osob;
 - porušil ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb. tím, že financoval investice v majetku jiných právnických osob (Českých drah, města Olomouc), aniž by předem s vlastníkem tohoto majetku dohodl jeho finanční spoluúcast. Zároveň uhradil z prostředků určených na úhradu nákladů stavebních a technologických dodávek vypracování zjednodušené dokumentace vybavení VÚSC nábytkem ve výši 349 tis. Kč;
 - porušil ustanovení § 22 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, tím, že OkÚ uzavřel kupní smlouvu na prodej parovodní přípojky (zásobující teplem sídlo VÚSC), kterou rekonstruoval, za cenu 80 Kč, která nebyla v daném místě a čase obvyklá a byla v rozporu i s cenou stanovenou znaleckým posudkem (ve výši 554,9 tis. Kč).

4. Okresní úřad Zlín

Byl investorem nástavby stávající budovy OkÚ, tř. T. Bati 1970, Zlín, určené za sídlo Zlínského kraje. Celková výše finančních prostředků státního rozpočtu vynaložených na zřízení sídla činila **81 919 tis. Kč**. V době, kdy nástavba budovy OkÚ byla téměř dokončena, přijala vláda ČR dne 11. února 2002 usnesení č. 136, kterým bylo rozhodnuto o rekonstrukci administrativní budovy Generálního ředitelství SVIT za účelem umístění sídla kraje a dalších institucí. Kontrolou byly zjištěny v činnosti OkÚ zejména následující nedostatky:

- nepostupoval v souladu s ustanoveními čl. 4 odst. 2, 5 a 7 Zásad 1998, neboť v rámci přípravy investiční akce nevypracoval a k posouzení správci programu nepředložil investiční záměr a nepředložil pro registraci stavby správci programu vstupní údaje v předepsaném rozsahu na příslušných formulářích stanovených MF;
- porušil ustanovení § 2g odst. 1 zákona č. 199/1994 Sb., ve znění zákona č. 148/1996 Sb., tím, že nezajistil úplné a správné údaje v zadávací dokumentaci pro zhotovitele projektové dokumentace pro stavební povolení;
- porušil ustanovení § 54 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), tím,

- že realizoval úpravy 1. podzemního podlaží, přízemí a 1. nadzemního podlaží bez stavebního povolení;
- porušil ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb. tím, že v roce 2000 z prostředků určených na zřízení sídla kraje uhradil zpracování projektu úprav 6. podlaží, které byly již součástí původní ceny díla. Částka za přepracování projektové dokumentace vyvolané nedostatečnou přípravou akce dosáhla výše 508 tis. Kč;
- porušil v roce 2000 ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb. a v roce 2001 ustanovení § 21 zákona č. 218/2000 Sb. tím, že prostředky individuální dotace (ve výši 12 171 tis. Kč) použil k jiným účelům než na schválenou investiční akci, tj. na stavební úpravy budovy OkÚ v 1. podzemním podlaží, přízemí a 1. nadzemním podlaží, úpravy hlavního schodiště a výměnu sedmi oken.

5. Hlavní město Praha

Zajišťovalo zřízení sídla VÚSC z vlastních prostředků přesto, že v rozpočtové kapitole Ministerstvo vnitra byly pro zajištění sídla kraje Hlavní město Praha finanční prostředky určeny. Jednalo se o finanční prostředky ve výši 108 471 tis. Kč, ke kterým hlavní město Praha nesplnilo stanovené podmínky umožňující jejich čerpání, a proto žádné finanční prostředky čerpány nebyly.

6. Statutární město Ostrava

Bylo investorem rekonstrukce objektu určeného pro sídlo Moravskoslezského kraje, a to budovy Hutního objektu Ostrava a. s., tř. 28. října 119, který byl za cenu **86 294 tis. Kč** převeden do majetku města s tím, že bude následně po ukončení rekonstrukce převeden do majetku VÚSC. Na zajištění objektu sídla VÚSC bylo uhrzeno celkem **328 402 tis. Kč**, z toho na vlastní rekonstrukci objektu individuální dotace ve výši **235 009 tis. Kč**. Kontrolou byly shledány zejména následující nedostatky:

- porušilo ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 199/1994 Sb. tím, že v komisi pro hodnocení nabídek nebyl přítomen zástupce MF, přestože uvedený zákon obligatorně stanovuje jeho přítomnost;
- porušilo ustanovení SOD se zhotovitelem, kde bylo stanoveno, že za každý případ nesprávně stanovené sazby daně z přidané hodnoty je zhotovitel objednateli povinen zaplatit smluvní pokutu ve výši 50 tis. Kč. Do ukončení kontroly bylo zjištěno minimálně 55 případů nesprávného stanovení sazby daně z přidané hodnoty. Smluvní pokuta by činila minimálně 2 750 tis. Kč a objednatel ji po zhotoviteli nevymáhal;
- nedodrželo podmínku uvedenou u stavebního povolení a z celkové potřeby 239 parkovacích míst vytvořilo v rámci rekonstrukce pouze 90 míst.

IV.

Shrnutí a vyhodnocení

1. Tato kontrolní akce NKÚ přímo navázala na kontrolní akci NKÚ č. 01/08 „Finanční prostředky státního roz-

počtu určené na pořízení a technickou obnovu sídel a počáteční provoz vyšších územních samosprávných celků, která byla zaměřena na čerpání finančních prostředků SR při zřizování sídel osmi ze čtrnácti vzniklých krajů.

Kontroly bylo podrobeno hospodaření s finančními prostředky SR vyčleněnými na zřízení ostatních šesti sídel krajů, a to Středočeského, Libereckého, Olomouckého, Zlínského, Moravskoslezského a Hlavní město Praha.

Nově vznikající sídla krajských orgánů byla pořízena převážně formou rekonstrukcí nebo nástavby administrativních budov v majetku státu. Výjimku tvoří zajištění sídla pro kraj Hlavní město Praha, u kterého nebylo do ukončení kontroly NKÚ přijato ucelené a koncepční řešení umístění sídla a současně využívané objekty jeho sídla byly zrekonstruovány z finančních prostředků rozpočtu hlavního města Prahy.

Za účelem umístění sídla Zlínského kraje byla provedena nástavba stávající budovy okresního úřadu v celkové hodnotě cca 82 000 tis. Kč. V době, kdy nástavba budovy OkÚ byla téměř dokončena, přijala vláda ČR dne 11. února 2002 usnesení č. 136, kterým bylo rozhodnuto o rekonstrukci administrativní budovy Generálního ředitelství SVIT za účelem umístění sídla kraje a dalších institucí.

Financování vlastních rekonstrukcí objektů pro sídla krajů probíhalo formou individuálně posuzovaných výdajů SR.

Celkový objem kontrolovaných finančních prostředků v rámci kontrolní akce činil cca 899 032 tis. Kč, z toho bylo vynaloženo chybně a v rozporu s právními předpisy cca 209 807 tis. Kč, tj. cca 23,3 % celkového kontrolovaného objemu.

2. Poznatky z kontroly doplnily a potvrdily závažné systémové nedostatky v činnosti ústředních orgánů státní správy, tj. MV a MF, zjištěné již při kontrole NKÚ č. 01/08. Tyto nedostatky se promítly do celého procesu pořízování a technické obnovy všech 14 sídel VÚSC a jeho financování.

Výsledky obou kontrol provedených NKÚ v letech 2001 až 2002 jednoznačně prokázaly, že:

MV plně nezajistilo úlohu ústředního orgánu pro reformu veřejné správy a správce kontrolovaného investičního programu:

- nevypracovalo dokumentaci investičního programu evid. č. 314 040 – Reforma veřejné správy v rozsahu stanoveném platnými předpisy, a tím nevymezilo věcné, časové a finanční podmínky nezbytné pro realizaci tak rozsáhlé investiční akce, kterou zřizování sídel krajů bezesporu bylo, včetně stanovení kritérií pro vyhodnocení efektivnosti investičního programu jako celku;
- nestanovilo jednoznačná, úplná a dostatečná kritéria a podmínky pro optimální výběr a pořízení objektů sídel krajů. To mělo za následek, že jednotlivými investory byly vybrány a MV schváleny objekty, které jsou plochou kanceláří nedostatečné, nebo naopak byly

zrekonstruovány kancelářské plochy o nadbytečné výměře, některé z nich s nedořešenými majetkoprávními vztahy. Neujasněnost požadavků na výběr vhodných budov měla rovněž za následek nezajištění odpovídajícího počtu parkovacích míst pro návštěvníky krajských úřadů, v některých případech nebylo parkování zajištěno vůbec;

- **řádně nezajistilo přípravou předprojektovou dokumentaci staveb odpovídající náročnosti realizovaného investičního programu.** Nevyžadovalo od přímých investorů zpracování IZ jednotlivých akcí jako prvotního podkladu věcně a funkčně vymezujícího a zdůvodňujícího jednotlivé stavby a určujícího časový průběh přípravy a realizace výstavby. Jediným podkladem pro posouzení rozsahu a náročnosti stavebních akcí a z toho vyplývajících požadavků na výši finančních prostředků SR nezbytných k jejich provedení se staly IZ zcela nedostatečně a chybně zpracované MV. Z těchto IZ nemohlo MV odpovědně a kvalifikovaně stanovit bilanci finančních potřeb a věcných zdrojů pro následné uskutečnění realizačních prací a zabezpečení hospodárného využití finančních prostředků. MV řešilo v roce 2002 absenci IZ požadavkem na jejich dodatečné zpracování investory. Tedy v době, kdy jsou již stavby ve většině případů zkolaudovány a u některých jsou vypracována závěrečná vyhodnocení staveb. Údaje v nich obsažené tak vychází ze skutečných nákladů již realizovaných staveb;
- **nedodrželo základní podmínky účasti SR na financování akcí, vydalo Rozhodnutí o účelovém určení prostředků SR, a tím umožnilo čerpání prostředků SR bez splnění stanovených podmínek;**
- **chybně a opožděně stanovilo podmínky realizace slaboproudých rozvodů a ochrany utajovaných skutečností v režimu věcně a právně neopodstatněného nejvyššího stupně utajení, což se výrazně nepříznivě projevilo ve zvýšení celkových investičních nákladů jednotlivých staveb;**
- **akceptovalo v průběhu realizace jednotlivých akcí požadavky investorů na navyšování finančních prostředků na úhradu řádně neodůvodněných víceprací a požadavků na nadstandardní vybavení prostor sídel VÚSC;**
- **nezabezpečilo dodržení a splnění závazných parametrů staveb. To mělo za následek nárokování finančních prostředků na realizaci dalších prací a dodávek.** Ve skutečnosti se však jedná o následné zabezpečení závazných parametrů, které nebyly dodrženy, přestože do požadovaných objemů finančních prostředků byly zahrnuty a převážně i proinvestovány.

MF jako ústřední orgán státní správy pro státní rozpočet a finanční hospodaření České republiky pochybilo při zřizování sídel VÚSC tím, že:

- uvolňovalo v letech 1999 až 2002 finanční prostředky SR určené na pořízení a technickou obnovu sídel VÚSC přesto, že MV nesplnilo základní povinnosti stanovené platnými předpisy pro účast centrálních zdrojů na financování investičních akcí;

- v roce 2000 umožnilo financování investičního programu, který nebyl zákonem o státním rozpočtu na rok 2000 schválen;
- nedodrželo základní principy programového financování a řízení investic stanovené v rozpočtových pravidlech a specifikované v jím vydané vyhlášce č. 40/2001 Sb. Vydáním „Metodického pokynu k financování reprodukce majetku v roce 2002“ ustoupilo od povinnosti MV zpracovat dokumentaci předmětného programu ve stanoveném rozsahu a předložit ji ke schválení. Tím, že dokumentace programu nebyla schválena, nebyla stanovena kritéria pro vyhodnocení efektivnosti programu jako celku.

Výše uvedené systémové nedostatky v činnosti MV se zákonitě promítly do vlastní realizace jednotlivých staveb:

- u přímých investorů, tj. příslušných okresních úřadů a měst, byla kontrolou shledána porušení právních předpisů v oblasti hospodaření s prostředky SR, zadávání veřejných zakázek, při tvorbě a zajišťování smluvního zabezpečení jednotlivých investičních akcí.

3. Na pořízení a technickou obnovu sídel všech 14 VÚSC byla v letech 1999 až 2001 vynaložena ze SR částka **2 789 356 tis. Kč.**

Pro rok 2002 bylo zákonem o státním rozpočtu vyčleněno na dostavbu krajských sídel celkem 292 000 tis. Kč. Rozpočtovým opatřením MF ze dne 28. března 2002 byly uvolněny a do kapitoly Ministerstvo vnitra převedeny finanční prostředky v souvislosti s dokončením rekonstrukce sídel VÚSC ve výši 100 650 tis. Kč.

NKÚ v obou provedených kontrolních akcích převěřil nakládání s finančními prostředky SR v souhrnné výši 2 653 873 tis. Kč, z toho bylo chybně – v rozporu s právními předpisy – použito cca 927 620 tis. Kč, tj. **34,9%**.

Alarmující skutečností je, že tato téměř třímiliardová investice, plně hrazená z prostředků státního rozpočtu, byla ze strany všech zúčastněných subjektů zajištěna neodborným a nekvalifikovaným způsobem, který by se neměl při pořizování dlouhodobého majetku v budoucnu opakovat.